

Maa- ja metsätalousministeriön asetus (762/2016) lihan tarkastuksesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (590/2014) muuttamisesta

TIIVISTELMÄ

Asetuksella muutetaan maa- ja metsätalousministeriön asetusta lihan tarkastuksesta (590/2014, *lihan tarkastusasetus*). Muutos helpottaa poron ja hirven lihan tarkastusta. Poron kieli voidaan hyväksyä lihan tarkastuksessa, vaikka poron päätä ei ole tarkastettu. Lisäksi hirven lihan tarkastus voidaan suorittaa poikittaissuunnassa kahteen osaan katkaistuilla hirven ruhoilla poroteurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksiksi hyväksytyissä teurastamoissa ja pienteurastamoissa, joissa huonekorkeus ei riitä katkaisemattomien hirvenruhojen käsittelyyn. Nämä mukautukset EU-lainsäädännöstä on ilmoitettu komissiolle ja muille jäsenvaltioille, ja niille on saatu EU:n hyväksyntä. Lisäksi asetukseen tehdään teknisiä tarkennuksia ja lainsäädännön muutoksista johtuvia päivityksiä. Asetus tulee voimaan 15.9.2016.

TAUSTAA

Asetusmuutoksen taustalla ovat toimijoiden esittämät muutostarpeet koskien elintarvikeyritysten toimintaedellytyksiä ja hallinnollista taakkaa, muun muassa tarve parantaa lihan tarkastuksen edellytyksiä poroteurastamoissa ja sellaisissa teurastamoissa ja pienteurastamoissa, jotka ovat myös riistan käsittelylaitoksia. Lisäksi muutoksen taustalla ovat kansallisen ja EU-lainsäädännön muutokset.

LAINSÄÄDÄNTÖ

EU-lainsäädäntö

Lihan tarkastuksesta säädetään ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämisestä koskevista erityissäännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 854/2004 (*eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus*).

Mahdollisuudesta mukauttaa eli poiketa eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen vaatimuksista säädetään kyseisen asetuksen 17 artiklassa.

Kansallinen lainsäädäntö

EU-lainsäädännön vaatimuksia täydennetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella lihan tarkastuksesta (590/2014, *lihan tarkastusasetus*).

TAVOITTEET

Asetusmuutoksen tavoitteena on elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytysten parantaminen, kuitenkin niin, että elintarvikeeturvallisuus ei vaarannu. Asetusmuutoksella helpotetaan poroteurastamoiden toimintaa ja mahdollistetaan uusien riistan käsittelylaitosten hyväksymisiä.

VAIKUTUKSET

Poron kielet

Asetuksen antama mahdollisuus hyväksyä poron kieli lihantarkastuksessa ilman poron pään tarkastusta helpottaa poroteurastamoiden toimintaa ja sillä on taloudellisia vaikutuksia. Porojen päiden nylkeminen on työlästä ja aikaa vievää, eikä päistä saatavaa lihaa käytetä elintarvikkeeksi. Muutoksen ei katsota vaikuttavan elintarviketurvallisuutta.

Hirven lihantarkastus

Asetuksen antama mahdollisuus suorittaa hirven lihantarkastus poikittaissuunnassa kahteen osaan katkaistuille hirven ruhoille mahdollistaa nykyistä useamman pienteurastamon ja teurastamon hyväksymisen sellaiseksi riistan käsittelylaitokseksi, jossa voi tarkastaa myös hirviä. Samoin nykyistä useammassa poroteurastamoissa voidaan jatkossa tarkastaa hirviä. Katkaisemattomien hirvenruhojen käsittelyyn liian matala huonekorkeus ei ole enää esteenä. Muutoksen ei arvioida vaikuttavan elintarviketurvallisuuteen, koska hirvissä on harvoin muutoksia, jotka edellyttävät ruhon symmetrian tarkastelua.

VALMISTELU

Asetus on valmisteltu virkатыönä ja yhteistyössä Elintarviketurvallisuusviraston ja Lapin aluehallintoviraston kanssa. Asetusluonnos oli lausunnoilla 18.3.-20.4.2016. Lausuntoja saatiin yhteensä 13 seuraavilta tahoilta: Suomen Kuntaliitto, Paliskuntain Yhdistys, sosiaali- ja terveysministeriö, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta, Päivittäistavarakauppayhdistys ry, Suomen Metsästäjäliitto, Elintarviketurvallisuusvirasto, Luonnonvarakeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto, Suomen Eläinlääkäriliitto, Luomuliitto ry, Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry ja Suomen Yrittäjät. Lausunnot on pyritty huomioimaan mahdollisuuksien mukaan.

Mukautusten käsittely EU:ssa

Mukautukset EU-lainsäädännöstä on ilmoitettu ns. TRIS-järjestelmän mukaisesti komissiolle ja toisille jäsenvaltioille. Porojen kieliä koskeva notifikaatio lähetettiin tammikuussa 2016 numerolla 2016/33/FIN ja sen käsittelyaika päättyi 22.7.2016. Hirven ruhon katkaisua koskeva notifikaatio tehtiin maa- ja metsätalousministeriön laitosten elintarvikehygieniasta annetun asetuksen (795/2014, *laitosasetus*) muutoksena lokakuussa 2015 numerolla 2015/601/FIN ja sen käsittelyaika päättyi 2.5.2016. Komissio ja muut jäsenvaltiot eivät vastustaneet mukautuksia. Ilmoitukset (notifikaatiot) löytyvät hakutoiminnolla linkistä <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/en/>.

VOIMAANTULO

Asetus tulee voimaan 15.9.2016.

YKSITYISKOHTAINEN SISÄLTÖ

Pykälät

1 § Soveltamisala

1 §:n 3 momentti muutetaan trikiiniasetuksen kodifioinnin ja sen myötä muuttuneen numeroinnin vuoksi. Uusi asetuksen numero on (EU) 2015/1375.

Lisäksi pykälässä selvennetään, että EU-lainsäädännön täydentämisen lisäksi asetuksessa säädetään kansallisista mukautuksista eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen liitteiden vaatimuksista.

3 § Määritelmät

3 §:n 1 momentin 6 kohtaa muutetaan laitosasetuksen uusimisesta johtuneen asetusnumeron muuttumisen vuoksi. Voimassa olevan laitosasetuksen numero on 795/2014.

9 § Laboratoriotutkimukset

9 §:n 1 momentti muutetaan laboratoriotutkimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen uusimisen vuoksi. Asetukseen päivitetään asetuksen nimi ja numero. Uusi valtioneuvoston asetus (152/2015) kattaa myös rehulain nojalla tutkimuksia suorittavat laboratoriot.

Liite 1 Lihantarkastus

Luku 2 Ante mortem -tarkastus

Luvun 2 johdantoa tarkennetaan siten, että vain sellaisten biisonien, joiden teurastus aloitetaan eläinten pitopaikassa, *ante mortem*-tarkastukseen sovelletaan tarhattua riistaa koskevia vaatimuksia.

Luku 2.2. Ante mortem -tarkastukseen liittyvät päätökset

Voimassa olevan asetuksen 3 kohdan mukaan eläimet on hylättävä, jos ne tuodaan teurastettavaksi varoajan aikana ilman eläinsuojelullista syytä. Hevoseläimet on kuitenkin hylättävä, jos ne on lääkitty komission asetuksessa (EU) N:o 122/2013 luetelluilla hevoseläinten hoidossa keskeisillä aineilla ja tuotu teurastamoon ennen kuin kuuden kuukauden varoaika on päättynyt.

Eläinten lääkitsemisestä annettu laki (387/2014, *lääkitsemislaki*) tuli voimaan lihantarkastusasetuksen (590/2014) voimaantulon jälkeen. Lääkitsemislain 12 §:n 2 momentissa säädetään, että eläin saadaan teurastaa elintarvikkeena käytettäväksi eläimelle annetun lääkkeen varoaikana vain, jos se täyttää eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 853/2004 (*eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus*) liitteen III jakson I luvun VI vaatimukset. Siten ainoastaan hätäteurastettuja eläimiä saa tuoda teurastamoon lääkkeen varoajan aikana.

Kohtaa 3 ehdotetaan yhdenmukaistettavan lääkitsemislain 12 §:n 2 momentin kanssa. Siten muita kuin hätäteurastettuja eläimiä ei voisi enää tuoda teurastamoon eläimelle annetun lääkkeen varoajan aikana.

Luku 3 Post mortem -tarkastus

3.2. Tarhatun riistan ja poron post mortem -tarkastusta koskevat erityisvaatimukset

Kohtaan 1 lisätään mahdollisuus hyväksyä poron kielet lihantarkastuksessa ilman poron pään tarkastusta. Kieli tarkastetaan osana *post mortem* -tarkastusta.

Lisäksi kohdan 1 asiajärjestystä on muutettu selkeämmäksi.

Poron pään nylkeminen on erittäin työlästä ja aikaa vievää, ja ainoastaan kielet käytetään elintarvikkeeksi. Poroilla on erittäin vähän lihantarkastuslöydöksiä eikä Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen EFSA nimennyt vuonna 2013 tarhatun riistan lihantarkastuksesta antamassaan lausunnossa porolle mitään erityisiä vaaroja. Muutoksen ei katsota vaarantavan elintarviketurvallisuutta. Kyseessä on mukautus EU-lainsäädännöstä.

Eläimistä saatavien eläintarvikkeiden valvonta-asetuksen (liite I jakso IV luku VII (B) kohta 2) mukaisesti tarhatun riistan *post mortem* -tarkastukseen sovelletaan vastaavia kotieläinten *post mortem* -tarkastuksesta annettuja säännöksiä. Lihantarkastusasetuksen mukaan poron lihantarkastukseen sovelletaan lampaan lihantarkastussäännöksiä.

Eläimistä saatavien eläintarvikkeiden hygienia-asetuksen mukaan lampaiden päitä ei tarvitse nylkeä. Eläimistä saatavien eläintarvikkeiden valvonta-asetuksen mukaan lampaiden päitä ei tarvitse tarkastaa, jos kieliä ei käytetä elintarvikkeeksi. Ruhot ja elimet voidaan kuitenkin hyväksyä elintarvikkeeksi, vaikka päitä ei tarkastettaisi. Sen sijaan jos lampaan kielet käytetään elintarvikkeeksi, lampaan päät on nyljettävä ja tarkastettava.

Luku 3.3. Luonnonvaraisen riistan post mortem -tarkastusta koskevat erityisvaatimukset

Lukuun lisätään uusi kohta 4, jonka mukaan lihantarkastus voidaan suorittaa poikittaissuunnassa kahteen osaan katkaistuille hirven ruhoille sellaisissa laitoksissa, joihin sovelletaan laitoksen liitteen 2 luvun 6.2. kohdassa 5 mainittua helpotusta. Ruhot eivät saa olla halkaistuja lihantarkastukseen esitettäessä. Lisäksi ruhon puoliskot tulee olla yhdistettävissä toisiinsa lihantarkastuksessa.

Muutos mahdollistaa nykyistä useamman pienteurastamon ja teurastamon hyväksymisen sellaiseksi riistan käsittelylaitokseksi, jossa voi tarkastaa myös hirviä. Samoin nykyistä useammassa poroteurastamoissa voidaan jatkossa tarkastaa hirviä. Katkaisemattomien hirvenruhojen käsittelyyn liian matala huonekorkeus ei ole enää esteenä. Muutoksen ei arvioida vaikuttavan elintarviketurvallisuuteen, koska hirvissä on harvoin muutoksia, jotka edellyttävät ruhon symmetrian tarkastelua. Kyseessä on mukautus EU-lainsäädännöstä.

Liite 2 Trikiinitutkimus

Luku 1.2. Trikiinitutkimuksia tekevien henkilöiden vaatimukset

Laboratorioasetuksen uudistamisen vuoksi myös trikiinitutkimuksia tekevien henkilöiden pätevyysvaatimuksia koskevan pykälän numero on muuttunut. Sen vuoksi luvun 1.2. kolmannen kappaleen viittaus laboratorioasetukseen muutetaan.